

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Gfv.VII.30.103/2019/6.

A tanács tagjai: . Farkas Attila a tanács elnöke
. Bajnok István előadó bíró
. Gáspár Mónika bíró

A felperes:

A felperes képviselője: dr. Jakab Zoltán ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: Gyurkó & Kállai Ügyvédi Iroda (ügyintéző:
dr. Kállai Sándor ügyvéd)

A per tárgya: lízingszerződésből eredő tartozás megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Egri Törvényszék 1.Pf.20.073/2018/4. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:

Egri Járásbíróság 7.P.20.832/2016/33. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 127.000 (százhuszonhétezer) forint forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2007. március 1-jén lízingszerződést kötött az alperessel gépjármű megvásárlásának finanszírozására. A szerződés tartalmazta az első lízingdíj összegét (1.500.000 Ft), a havi rendszeres lízingdíjak összegét (81.054 Ft), a mértékadó devizanemet (CHF), a fizetendő összes lízingdíj összegét (9.605.400 Ft), valamint az alperes nyilatkozatát arról, hogy a kamatváltozás

I. és a kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) általa választott elszámolási módja a fix törlesztőrészekkel rendelkező deviza alapú finanszírozás, vagyis a havi fix devizakonstrukció, amely szerint a kamatváltozás I. és a kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) elszámolása a futamidő végén történik, fizetendő kamatváltozás I. és kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) esetén a futamidő azonos törlesztőrészek mellett meghosszabbodik. Az alperes kijelentette a szerződés aláírásával, hogy az irat hátoldalán levő üzletszabályzatban (PLA/2006.07.01.) foglaltakat (a továbbiakba: ÜSZ) megismerte, megértette, a szerződés aláírásával magára nézve kötelezőnek ismerte el.

- [2] Az ÜSZ I.7. pontja a Havi Fix konstrukcióval kapcsolatban rögzíti, hogy amennyiben a mértékadó devizanem nem forint, a kamatváltozás I. és kamatváltozás II. elszámolása a futamidő végén történik, ha a futamidő alatt nem következik be rendkívüli kamat- és/vagy árfolyamesemény. A mértékadó devizanem fogalma alatt az ÜSZ I.12. pontja szerint az egyedi lízingszerződésben meghatározott devizanemet kell érteni azzal, hogy amennyiben a mértékadó devizanem forint, úgy értelemszerűen a kamatváltozás II.-re és a kamatváltozás III.-ra vonatkozó rendelkezések nem kerülnek alkalmazásra. A mértékadó árfolyam az ÜSZ I.18. pontjának fogalommeghatározásából kitűnően a mértékadó devizanem vételi árfolyama az egyedi lízingszerződés létrejött napján. Rendkívüli árfolyameseménynek az ÜSZ I.19. pontja értelmében az minősül, ha az árfolyam szélsőséges mértékben (25%-ot meghaladóan) növekszik a mértékadó árfolyamhoz képest, vagy egyéb, a Magyar Nemzeti Bank mint jegybank által foganatosított rendkívüli intézkedésre (például: intervenció sáv eltolása, egyéb pénzügyi szabályok megváltozása) kerül sor, amely a forint árfolyamát a jövőben szélsőségesen befolyásolja. A kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) az ÜSZ I.20.b. pontja szerint a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében az alábbi képlet szerint meghatározott kamatkülönbség: $\text{kamatváltozás II.} = \text{fizetési kötelezettség} \times (\text{fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam} / \text{mértékadó árfolyam} - 1)$. Az esedékessé vált lízingdíjakra jutó kamatváltozás II.-t a lízingbeadó az ÜSZ II.4. pontja értelmében utólag - a hirdetményben közzétett gyakorisággal - terheli ki, amennyiben a még ki nem terhelt valamennyi kamatváltozás II. összege legalább a hirdetményben meghatározott mértéket eléri. A szerződés megszűnésekor a lízingbeadó a ki nem terhelt valamennyi kamatváltozás II.-t kiterheli, illetve jóváírja.
- [3] A felperes 2010. november 15-én a lízingszerződést azonnali hatállyal felmondta. Az alperes a finanszírozott gépjárművet a felperes részére 2011. január 5-én visszaszolgáltatta, amelyet a felperes 2011. augusztus 29-én 2.520.000 Ft vételárért értékesített.
- [4] Az alperesnek a felmondásig esedékessé vált meg nem fizetett tartozása 256.704 Ft volt, a felmondással pedig 3.899.599 Ft

lízingdíj, 1.109.403 Ft árfolyamváltozásból eredő követelés, 500 Ft kezelési díj, 5.772 Ft késedelmi kamat és 194.729 Ft eljárási költség vált esedékessé. A felperes az alperessel kötött lízingszerződés tisztességtelen kikötései tekintetében a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvényben (a továbbiakban: DH2. tv.) előírt elszámolási kötelezettségének eleget tett, és az általa tisztességtelenül felszámított összeget 334.180 Ft-ban mutatta ki. Az alperes az elszámolással szemben panasszal nem élt, az elszámolás felülvizsgált elszámolásnak minősül.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [5] A felperes módosított keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.), 198. §-a, 201. §-a és 523. § (1) bekezdése alapján 4.107.559 Ft tőke és annak 2014. június 20-tól járó késedelmi kamata, valamint 1.277.437 Ft lejárt késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest.
- [6] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Egyebek mellett azzal is védekezett, hogy a szerződés nem jött létre, illetve érvénytelen, mert a felperes az árfolyamkockázatról - így arról, hogy a fizetési kötelezettsége akár korlátlanul is megnövekedhet - nem nyújtott megfelelő tájékoztatást

Az első- és másodfokú ítélet

- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest 3.455.528 Ft és annak 2014. június 20-tól járó késedelmi kamata, valamint 1.018.547 Ft lejárt késedelmi kamat megfizetésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Határozatát azzal indokolta, hogy a felek között létrejött lízingszerződés részét képező ÜSZ I., II. és VIII. fejezeteinek rendelkezéseiből egyértelműen felismerhető volt az alperes számára a mértékadó devizanem, a svájci frank és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázat, függetlenül attól, hogy a lízingszerződés megkötésekor szóban tájékoztatást az árfolyamváltozásból eredő kockázatról az alperes nem kapott.
- [8] Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a perbeli szerződés megkötéséhez kapcsolódóan külön kockázatfeltáró nyilatkozat nem készült, erre vonatkozó kötelezettség azonban a felperest a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) pénzügyi lízingszerződésre nem vonatkozó 203. § (6) és (7) bekezdése szerint nem terhelte. Az egyedi szerződés és az annak részét képező ÜSZ rendelkezései alapján kellett azt vizsgálni, hogy a fogyasztó számára felismerhető volt-e, hogy az árfolyamváltozás a szerződés ténylegesen fennálló kockázata, amely teljes mértékben őt terheli,

annak rá nézve kedvezőtlen hatása korlátok nélküli, ezért jelentősen is megnövekedhetnek a fizetési terhei. Nem kellett azonban rögzíteni a szerződésben azt, hogy a hosszabb távra kötött szerződés időtartama alatt mi lehet az árfolyamváltozás felső határa, jelen esetben a szerződés 101 hónapos futamidejű volt, ezért a szerződési feltétel tisztességtelensége megállapításának az rPtk. 209. § (1) bekezdésben rögzített feltételei nem állnak fenn.

- [9] A kereset összecszerűsége tekintetében a gépjármű értékesítéséből befolyt vételárral szemben 3.115.000 Ft alperesi törlesztést vett figyelembe, mert a gépjármű értékesítéskori forgalmi értéke ilyen összegű volt, és csak egyszeri összegben találta megalapozottnak a gépjármű takarításával felmerült költséget, illetve az 53.125 Ft összegű behajtási díjat is alaptalannak találta.
- [10] A felperes és az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a keresetet elutasította. Határozatának indokolása szerint a felperes fellebbezését alaptalannak, az alperesi fellebbezést azonban alaposnak találta.
- [11] A másodfokú bíróság rögzítette, hogy a felek között deviza alapú lízingszerződés jött létre, a lízingdíj kirovó pénzneme CHF volt, és azt az alperes mint lízingbe vevő az rPtk. 231. § (1) bekezdésében rögzített főszabálynak megfelelően forint lerovó pénznemben volt köteles teljesíteni. Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az rHpt. 203. §-a szerinti kockázatfeltáró nyilatkozat felvételére vonatkozó jogszabályi kötelezettség a pénzügyi lízingszerződés esetén nem áll fenn, de ez nem tette alaptalanná a deviza alapú lízingszerződésből eredő tartozás idegen pénznemben történő meghatározására vonatkozó szerződési kikötés tisztességtelenségének a vizsgálatát.
- [12] Az rPtk. 209. § (4) bekezdése szerint az általános szerződési feltétel és a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt feltétel tisztességtelenségét önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem világos vagy nem érthető, mely rendelkezés a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) 4. cikk (2) bekezdésén alapul. Az alperes helyesen érvelt azzal, hogy vizsgálni kell, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázattal kapcsolatosan megfelelő tájékoztatást nyújtott-e a felperes. Az érvénytelenségi ok elbírálásánál annak volt döntő jelentősége, hogy világosak és érthetőek voltak-e az árfolyamváltozás viselésével összefüggő főszolgáltatást megállapító szerződéses kikötések, figyelemmel a 2/2014. PJE határozat 1. pontjához fűzött indoklásra is. Azt kellett tehát vizsgálni, hogy a felperes által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhető volt-e az átlagos fogyasztói mércén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa. A tájékoztatás megfelelő tartalmát illetően a másodfokú bíróság utalt az Európai Unió Bírósága (a

továbbiakban: EU Bíróság) C-26/13. számú és C-51/17. számú ügyekben hozott ítéleteiben részletesen kifejtettek.

- [13] A másodfokú bíróság rögzítette, hogy a perbeli lízingszerződésben és a részévé vált általános szerződési feltételekben (ÜSZ) a fogyasztó alperes az árfolyamváltozásból eredő kockázattal kapcsolatos - a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában és ahhoz fűzött indokolásban is megfogalmazott eljárásoknak megfelelő - kifejezett tájékoztatást nem kapott. Mivel a felperes maga sem hivatkozott arra, hogy a lízingszerződés megkötésekor a képviselőjében eljáró személyektől vagy a becsatolt szerződés megkötésével kapcsolatos okiratokon túl egyéb forrásból a kockázatvállalással kapcsolatos további tájékoztatást kapott volna az alperes, a másodfokú bíróság azt vizsgálta, hogy a lízingszerződés és az annak részévé vált általános szerződési feltételek (ÜSZ) releváns rendelkezéseinek együttes értelmezése alapján felismerhető volt-e annak kockázata, hogy a lízingszerződésből eredő tartozás pénznemét a szerződő felek nem forintban határozták meg.
- [14] Az ÜSZ felperes által hivatkozott rendelkezései együttesen értelmezve arra elegendő tájékoztatást tartalmaznak, hogy a rendelkezések alapján a szerződés megkötését követően meghatározott időpontban az alperes lerovó pénznemben mekkora összegű lízingdíjat köteles a felperes részére megfizetni. Az általánosan tájékozott észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára azonban nem volt érthető az, hogy a magyar fizetőeszköz súlyos leértékelődése és a külföldi kamatlábak emelkedése a törlesztő részletekre milyen hatást gyakorol. A fogyasztó kockázattudatossága érdekében így a felperes által alkalmazott általános szerződési feltételek nemcsak kifejezett tájékoztatást nem tartalmaztak, hanem - a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában rögzítettekre figyelemmel - a tartozás külföldi pénznemben történő kikötésére vonatkozó és arra utaló szerződéses kikötések együttes értelmezése alapján sem volt világos és érthető a tájékoztatás. Az alperes nem kapott világos tájékoztatást arról, hogy az általa vállalt árfolyamkockázat gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben a forint pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, amelyben a lízingdíjat kirótták.
- [15] Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság helytelen jogkövetkeztetésre jutott abból kiindulva, hogy tartós jogviszony esetén az árfolyamváltozásból eredő kockázatról nem lehet tájékoztatást adni a fogyasztó számára, mert annak irányát és mértékét nem lehet megbecsülni. Tény, hogy a szerződés megkötésekor a forint/svájci frank árfolyamváltozásának mértéke nem volt meghatározható, így a fogyasztónak nyújtott tájékoztatás körében nem volt elvárható az árfolyamváltozás mértékének szerződésben történő rögzítése, mindez azonban nem mentesítette a fogyasztóval szerződést kötő felet attól, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázattal kapcsolatos világos és érthető tájékoztatást nyújtson a fogyasztó alperesnek a kifejtettek szerinti tartalmi követelményeknek megfelelően.
- [16] A másodfokú bíróság mindezek alapján az rPtk. 239. § (2)

bekezdésére figyelemmel megállapította, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötés tisztességtelenségére tekintettel a perbeli lízingszerződés érvénytelen, ezért megszűnt a felperes jogosultsága arra, hogy az alperes szerződésből eredő szolgáltatásának teljesítését követelje. A jelen perben - figyelemmel a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátaira is - a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeit alkalmazni nem lehetett, az alperes érdemi ellenkérelmében felhozott sikeres érvénytelenségi kifogásnak a következménye kizárólag a kereset elutasítása lehetett.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [17] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a keresetének helyt adó döntés meghozatalát, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az „eljárt bíróság” új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Állította, hogy a jogerős ítélet rPtk. 239. §-ba, és a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 115-118. §-inak rendelkezéseibe, továbbá az 1/2010. (VI. 28.) PK véleménybe ütköző módon jogszabálysértő.
- [18] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság tévesen értékelte a bizonyítási eljárás eredményét, amikor megállapította, hogy az alperes nem kapott megfelelő tájékoztatást az árfolyamkockázat mibenlétéről. A finanszírozási szerződés rendelkezései alapján az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára egyértelműen felismerhetőnek kellett lennie annak, hogy az ügyletnek árfolyamkockázata van, amely korlátozás nélkül kizárólag a fogyasztót terheli, és hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa. Ennek körében hivatkozott a 2/2014. PJE és a 6/2013. PJE határozatokban, valamint az EU Bíróság C-186/16., C-51/17. és C-26/13. számú ügyekben hozott ítéleteire. Az azokban foglaltakat idézve hangsúlyozta, hogy az ott kifejtetteknek megfelelően tájékoztatta az alperest az árfolyamkockázatról, a perbeli kölcsönszerződés árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezései ezért nem tekinthetők tisztességtelennek.
- [19] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság az érvénytelenség megállapítása mellett nem járt el az 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény „szövegének és szellemiségének megfelelően”, mert a PK vélemény 6. pontja egyértelműen tartalmazza, hogy a bíróságnak rendelkeznie kell az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás ellenértékének pénzbeli megtérítéséről. A felperes szolgáltatását nem ingyen adta, az érvénytelenség észlelése esetén a bíróságnak lehetőséget kellett volna adnia a felperes számára, hogy az érvénytelenség vonatkozásában az elszámolás körében nyilatkozatot tegyen, de ennek hiányában a PK vélemény hivatkozott 6. pontja szerinti elszámolás elmaradt.

- [20] Előadta, a jogerős ítélet megállapításai között jelentős súllyal szerepel Szabó Ottó tanúvallomása, aki az autókereskedő cég képviselője volt, e tanúvallomást azonban a felperes nem ismerte meg, mert az ezt tartalmazó jegyzőkönyv kézbesítése számára nem történt meg, ennek hiánya pedig a nyilatkozattételi lehetőségeire is kihatott, amely a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését is eredményezheti.
- [21] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [22] A Kúria a jogerős ítéletet a rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt az ott megjelölt okokból nem találta jogszabálysértőnek.
- [23] Előrebocsátja a Kúria a felülvizsgálati eljárás lényegével és korlátaival kapcsolatban, hogy felülbírálati jogkörét az adott ügyben nem irányadó, három kivételtől eltekintve, a felülvizsgálati kérelem korlátján belül, a hatvannapos határidőben érkezett perorvoslati kérelemben – a következőkben kifejtettek szerint érdemi vizsgálatra alkalmas tartalommal – megjelölt jogszabálysértések vizsgálatával gyakorolhatja. Az rPp. 272. § (1) és (2) bekezdései értelmében – miként azokat az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény értelmezte – a jogerős ítélet több rendelkezését támadó, avagy több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozó felülvizsgálati kérelemnek valamennyi hivatkozás tekintetében rendelkeznie kell a törvényben meghatározott, egymással szoros logikai és perjogi kapcsolatban álló kötelező tartalmi kellékekkel. Ezek a támadott határozat, a jogszabálysértés és azzal összhangban a megsértett jogszabályhely megjelölése, a jogorvoslati kérelem indokainak ismertetése és a Kúria döntésére irányuló határozott kérelem. Több jogszabálysértésre alapított felülvizsgálati kérelemnek valamennyi jogszabálysértés tekintetében teljesítenie kell az előzőekben bemutatott tartalmi elvárást, ellenkező esetben a tartalmilag fogyatékos felülvizsgálati kérelmet – vonatkozó részében – a Kúria nem vizsgálhatja érdemben. A tartalmilag hiányos perorvoslati kérelem nem korrigálható utóbb, sem hiánypótlás elrendelésével, sem a felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél kiegészítő nyilatkozatával. A felülvizsgálati kérelemnek a kötelező tartalmi, egyben fogalmi elemekkel a benyújtására nyitva álló hatvannapos határidőn belül kell rendelkeznie. Az rPp. 272. §-át 2012. szeptember 1-jei hatállyal módosító, az igazságügyi és közigazgatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CXVII. törvény 9. §-a és 17. §-a eredményeként a 2012. október 31-e után jogerőre emelkedett határozatok ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmek kötelező tartalmi eleme – egyebek mellett – a megsértett jogszabályhely megjelölése, amelyet – az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontjához fűzött indokolásból kitűnően – konkrétan, a jogforrás, a

paragrafusszám, az esetleges bekezdések és pontok számának megadásával kell meghatározni, követelmény továbbá az is, hogy az így megjelölt jogszabályhely megfeleljen a jogszabálysértés szöveges körülírásának.

- [24] Megjegyzi a Kúria, hogy az rPp. 272. § (3) bekezdése értelmében egyedül akkor térhet el a felülvizsgálati kérelemben tévesen megjelölt konkrét jogszabályhelyektől az állított jogszabálysértések vizsgálata során, ha e körben nyilvánvaló, azonosítható elírás történt, vagyis ha a jogszabálysértés tényének megfelelő szöveges előadása alapján meg lehet állapítani, hogy a kérelem előterjesztője a kérelemben tévesen írtak helyett milyen jogszabályhely megsértésére kívánt valójában hivatkozni. Jelen ügyben e szabály alkalmazására nem volt mód.
- [25] Az előzőekből következően a felülvizsgálati kérelem tartalmi hiányossága, a jogszabálysértésként megjelölt rPtk. 239. §-ának megfelelő szöveges körülírásának elmaradása zárta ki a felülvizsgálati kérelem vizsgálatát abban a részében, ami e jogszabályhely megsértésre vonatkozott.
- [26] A felperes felülvizsgálati kérelmében tartalmilag ugyan állította, hogy a jogerős ítélet a lízingszerződés rendelkezéseinek téves értelmezésével, és a bizonyítékok téves értékelésével állapította meg az árfolyamkockázattal összefüggő tájékoztatásnak a tisztességtelenségét, de erre vonatkozó konkrét és adekvát jogszabályi rendelkezést, így az rPtk. 207. § (1) bekezdésének, 209. § (1) és (4) bekezdésének, valamint az rPp. 206. § (1) bekezdésének megsértését tételelesen nem jelölte meg, nem is állította, hanem a 2/2014. PJE és a 6/2013. PJE határozatokban és az EU bírósági ítéletekben kifejtetteket idézte. Ezekben ugyan megjelennek a fogyasztói irányelv egyes cikkei, illetve az rPtk. 209. § (5) bekezdése is utalásként, de a felülvizsgálati kérelem tartalma az adott megfogalmazás mellett nem felel meg a felülvizsgálati kérelemmel szemben támasztott korábban ismertetett tartalmi követelményeknek, annak tartalmi hiányossága a jogszabálysértés szöveges körülírásának megfelelő adekvát jogszabályhely megjelölésének és állított megsértésének elmaradása. A másodfokú bíróság a perbeli egyedi lízingszerződés és az annak részévé vált ÜSZ általános szerződési feltételeinek releváns rendelkezéseit értelmezte, vetette azokat össze, figyelemmel volt az EU Bíróság C-26/13. és C-51/17. számú ítéleteiben kifejtettekre is, és mindezek mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy az alperes az árfolyamkockázatról megfelelő, tisztességes tájékoztatást nem kapott, ami a lízingszerződés semmisségét eredményezi. Ez a szerződésértelmezés, illetve mérlegelés pedig az rPtk. 207. § (1) bekezdésének, 209. § (1) és (4) bekezdésének és az rPp. 206. § (1) bekezdésének mint megsértett jogszabályhelyeknek a feltüntetése nélkül érdemben nem volt vizsgálható, felülbírálható.
- [27] Az előző pontban kifejtettek miatt a Kúria az árfolyamkockázatról történt tájékoztatás tisztességtelenségének megítélésével kapcsolatban csak utal arra, hogy a perbelivel tartalmilag, a

lényegét tekintve minden megegyező szerződéses rendelkezések tekintetében már több ítéletében is állást foglalt (Gfv.VII.30.024/2019/5., Gfv.VII.30.034/2019/5.), amit a jelen ügyben is irányadónak tekint a perbeli üzletszabályzat vonatkozó rendelkezéseinek az értékelésével kapcsolatban is.

[28] Ennek lényege szerint az árfolyamkockázat a kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből adódó, szükségképpen és automatikus következmény [6/2013. PJE jogegységi határozat III/2. a) pontjához tartozó indokolás]. A kölcsön- vagy lízingszerződés részét képező általános szerződési feltételeknek a kölcsönbe-, illetve lízingbevevő fizetési kötelezettségét, így az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötései adott esetben nem világos, nem érthető jellegük miatt, a kikötések tisztességtelenségén keresztül idézhetik elő a szerződés érvénytelenségét. Az általános szerződési feltételekben szereplő, az árfolyamkockázat mibenlétére, tartalmára, viselésére vonatkozó kikötés akkor világos és érthető, ha az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára felismerhető, hogy a számára kedvezőtlen árfolyamváltozás korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának felső határa nincs [2/2014. PJE jogegységi határozat III/1. pontjához tartozó indokolás]. A világos és érthető megfogalmazás, illetve az átláthatóság elvéből következően – amelyet az Európai Unió Bírósága többek között a C-26/13. számú ügyben hozott ítéletében is értelmezett – a vizsgált szerződéses feltétel tekintetében a fogyasztót olyan helyzetbe kell hozni a szerződéskötéskor, hogy megfelelően fel tudja mérni az általa vállalt kötelezettségeket, árfolyamkockázat esetén azt, hogy a jövedelme szerinti pénznem leértékelődésével annak hatása a fizetési kötelezettségére korlátlan. Nem fogadható el a pénzügyi intézményt terhelő tájékoztatási kötelezettség teljesítéseként, ha a fogyasztó több, külön okiratban szereplő szerződési feltétel együttes értelmezése, vagy több rendelkezés egybevetése alapján csak kikövetkeztetni tudja az árfolyamkockázat mibenlétét, fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását. Amennyiben a szerződési feltételek összetett, nem áttekinthető szerkezeti kialakítása miatt az árfolyamkockázattal kapcsolatos összefüggéseket – az eltérő helyen lévő kikötések felkutatásával és értelmezésével – magának a fogyasztónak kell megkísérelnie azonosítani és felismerni, az általános szerződési feltételek érintett kikötései nem tekinthetők világosnak és egyértelműnek.

[29] Külön kifejezett magyarázatot, tájékoztatást a PLA/2006.07.01. számú üzletszabályzat az árfolyamkockázat mibenlétére, annak a fogyasztó alperes fizetési kötelezettségére gyakorolt hatására vonatkozóan nem tartalmaz. Nem tekinthető ilyen kifejezett magyarázatnak az üzletszabályzat I.20.b. pontja sem, ez a pont ugyanis csak egy a fogyasztó számára sem az összetevőit, sem a végeredményét tekintve nem számszerűsíthető, nem értelmezhető matematikai képletet rögzít, az árfolyamkockázat lényegének,

gazdasági következményeinek szöveges magyarázatát nem adja. Az üzletszabályzat ismertetett kikötései alapján azt az alperes valóban számításba vehette, hogy a perbeli lízingszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, azonban annak konkrét lényegét, mibenlétét, a fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását, továbbá azt, hogy kockázatviselésének nincs felső határa, az üzletszabályzat több, különböző helyen, nem áttekinthető szerkezetben szereplő, számos esetben egyébként is homályos megfogalmazású szerződési feltételének együttes értelmezése és egybevetése alapján legfeljebb csak kikövetkeztetni tudta. Az általános szerződési feltételek ilyen szabályozási megoldása viszont nem felel meg az átláthatóság ismertetett követelményének, nem tekinthető világosnak és érthetőnek.

[30] A felperes felülvizsgálati kérelmében eljárási szabálysértésként hivatkozott arra, hogy a Sz O tanúvallomását tartalmazó jegyzőkönyv számára nem került kézbesítésre. A felterjesztett iratokból megállapítható, hogy a 17. sorszámú jegyzőkönyv kézbesítése a felperes részére valóban elmaradt, amivel az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértést követett el. Az eljárási szabálysértés miatt azonban az rPp. 275. § (3) és (4) bekezdése értelmében csak akkor van jogi lehetőség a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére, ha lényegesen kihatott az ügy érdemi elbírálására.

[31] A konkrét esetben a fenti eljárási szabálysértés az ügy érdemére nem hatott ki, mert - a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal szemben - a másodfokú bíróság egyáltalán nem tulajdonított jelentőséget a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott tanúvallomásnak, hiszen a jogerős ítélet indokolásából kitűnően a felperes maga sem hivatkozott arra, hogy a lízingszerződés megkötésekor képviselőjében eljáró személyektől vagy a becsatolt szerződés megkötésével kapcsolatos okiratokon túl egyéb forrásból a kockázatvállalással kapcsolatos további tájékoztatást kapott volna az alperes. Ezért a másodfokú bíróság kizárólag azt vizsgálta, hogy a lízingszerződés és az annak részévé vált általános szerződési feltételek (ÜSZ) releváns rendelkezéseinek együttes értelmezése alapján a fogyasztó megfelelő tájékoztatást kapott-e az árfolyamkockázatról. A felperes a felülvizsgálati kérelmében sem hivatkozott arra, hogy az üzletszabályzatban rögzítettek felül bármilyen külön tájékoztatást adott az alperes részére a szerződéskötést megelőzően a lízingszerződés kockázatairól, így az árfolyamkockázatról is, hanem kizárólag a „finanszírozási” szerződés releváns rendelkezéseire hivatkozott. Ebből következően a lízingszerződés részét képező általános szerződési feltételekben szereplő, az alperes fizetési kötelezettségét szabályozó kikötések átláthatóságának, vagyis annak megítélése során, hogy az árfolyamkockázat mibenlétéről a fogyasztó megfelelő tartalmú tájékoztatást kapott-e a szerződéskötéskor, a felek közti szerződés szövegén túl a pénzügyi intézmény részéről egyéb úton nyújtott tájékoztatást - erre vonatkozó felperesi tényállítás vagy hivatkozás hiányában - nem kellett értékelni, így a jogvita érdemi

elbírálására során a hivatkozott tanúvallomásnak sem volt jelentősége, annak tartalma egyébként összhangban állt a felperes erre vonatkozó tényállításával.

- [32] A felperes felülvizsgálati kérelmében az 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény megsértését alaptalanul állította, és alaptalanul kifogásolta, hogy a jogerős ítélet nem alkalmazta az érvénytelenség egyéb, további jogkövetkezményeit, azaz az érvénytelenség kiküszöbölésének és az érvénytelenség jogkövetkezményeként az „elszámolás megtörténtének” az elmaradását is. A jelen perben a felperes keresete marasztalásra irányult, arra hivatkozással, hogy az alperessel érvényes szerződést kötött. Tekintettel arra, hogy a másodfokú bíróság a szerződés teljes érvénytelenségét eredményező érvénytelenségi kifogások egyikét – a fentiek szerint helyesen – alaposnak találta [rPtk. 234. § (1) bekezdés] helytállóan járt el, amikor a keresetet elutasította, hiszen az érvénytelenség általános jogkövetkezménye, hogy az ilyen ügyletre nem lehet jogot alapítani, vagyis semmis szerződés alapján nem lehet fizetésre kötelezni a fogyasztót. Ez az érvénytelenség egyedüli olyan jogkövetkezménye, amelyet a bíróságnak hivatalból kell alkalmaznia [1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 2. pont]. Az érvénytelenségnek a másodfokú bíróság által alkalmazotton kívüli további jogkövetkezményeit (rPtk. 237. §) csak a fél erre irányuló kérelme alapján alkalmazhatja a bíróság [1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 2. pont]. Semmis szerződés esetén a bíróság hivatalból csak a semmisség megállapítására és az ilyen szerződésre alapítottan előterjesztett igény elutasítására szorítkozhat, az érvénytelenség rPtk. 237. §-a szerinti további jogkövetkezményeit a bíróság semmisség esetén sem alkalmazhatja hivatalból, e jogkövetkezmények alkalmazására csak az általános eljárási szabályok szerint, vagyis a fél erre irányuló kérelme (keresete, viszontkeresete) alapján kerülhet sor. A perben eljáró másodfokú bíróság erre irányuló kérelem hiányában – amelynek előterjesztése a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal szemben a felperes önálló eljárásjogi döntési jogkörébe tartozott, és amitől a perben eljáró bíróságok nem zártak el – nem vizsgálhatta, és hivatalból nem is rendelkezhetett a perbeli szerződés semmissége miatt alkalmazható további jogkövetkezményekről.
- [33] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [34] A felülvizsgálati eljárásban is pervesztes felperes az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes felülvizsgálati eljárási költségét megfizetni. Az áfát is magában foglaló ügyvédi munkadíj összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései alapján a pertárgyérték és a kifejtett jogi képviselési tevékenység mérlegelésével állapította meg.

- [35] Az ítélet ellen a felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.
- [36] A Kúria a döntését tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Bajnok István s.k.
előadó bíró, Dr. Gáspár Mónika s.k. bíró

A kiadmány hitelül: